

Motion till riksdagen
2005/06:A367

av **Hillevi Larsson (s)**

Multinationella företag och fackliga rättigheter

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om gränsöverskridande fackliga rättigheter inom EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om vikten av att EU driver en rättvis handelspolitik.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till NU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

I takt med att företagen blivit alltmer multinationella har vår makt över kapitalet minskat. Därmed kan jobben med lätthet flyttas dit lönerna är lägst och vinsten tas ut där skatterna är lägst.

För ett enskilt land är det näst intill omöjligt att förhindra att företagen med detta tillvägagångssätt sätter sig över de nationella reglerna. Om exempelvis vi i Sverige försöker tvinga ett företag att skatta för vinsten i Sverige är risken stor att detta företag helt enkelt avvecklar sin verksamhet här och flyttar över den till redan befintliga dotterbolag i andra länder. På samma sätt är det med lönerna och arbetsrätten. Anses dessa för betungande av företagsledningen kan företaget helt enkelt säga upp svensk personal och anställa i andra länder där fackföreningarna inte är så välutvecklade och arbetarna inte vågar ställa några krav.

På detta sätt riskerar vi att gröpa ur de fackliga rättigheter och det skattesystem som är resultatet av hundra års arbetarkamp.

Vi måste nu finna instrument som kan kontrollera marknadskrafterna på den internationella nivå de numera verkar. Nyckeln är att ställa krav på de multinationella företagen, över gränserna.

Första steget är att skapa en miniminivå vad gäller rättigheter för arbetarna i olika länder. Andra steget är att tillåta koncernfackligt samarbete över gränserna, innefattande konfliktåtgärder såsom strejkrätt. Om alla arbetare i alla länder där ett multinationellt företag har dotterbolag kunde sluta sig samman, skulle de utgöra en väsentlig påtryckning gentemot företagsledningen. Då upphör nämligen företagsledningens möjligheter att spela ut arbetare i olika länder mot varandra i jakten på vinst.

Låt oss börja med EU, därmed når vi större delen av Europa. Företagen är ytterst beroende av tillgång till den europeiska marknaden, med 445 miljoner invånare, och har därför ett stort intresse av att ha verksamhet inom unionen. Hotet att flytta om lönerna och skatterna inte sänks kommer därmed att tonas ner väsentligt. Därmed finns goda möjligheter att få genomslag både för minimiskatter på vinst och kapital och rättigheter för arbetarna inom EU. Vi ska angripa företagen på deras känsligaste punkt, plånboken!

Men låt oss inte nöja oss med detta! Målet är naturligtvis att gå vidare och även stärka arbetarnas ställning i resten av världen. Detta både för vår egen skull och av solidaritet. Får vi till stånd gemensamma fackliga rättigheter inom EU stärker det naturligtvis arbetarnas rättigheter oerhört. Men redan idag ser vi en ökande social dumpning även i länder utanför EU. I takt med att polska arbetare får högre löner väljer de svenska företag som en gång flyttade dit från Sverige att ta steget vidare och flytta till länder som Kina.

Arbetarna som lever som slavar i världens utvecklingsländer gynnas knappast av att de rika ländernas företag utnyttjar dem till det yttersta. Deras rättigheter går inte framåt på det sättet. Det enda som händer är att de stora företagen blir ännu större, kan etablera sig i ännu fler länder och göra ännu större vinster. Därmed stärks deras makt ännu mer, på bekostnad av arbetarna och de enskilda ländernas möjligheter att ställa krav på dem.

Fel! Okänt namn på

Verkligheten borde vara nog för att väcka protester! Vi kan ju se att de europeiska företag som lämnat Europa i jakt på lydig och billig arbetskraft i underutvecklade länder samtidigt fortsätter att sälja sina produkter till Europas folk. Det måste bli ett slut på detta! Först gör de människor här hemma arbetslösa, ofta utan en krona i avgångsvederlag, bara för att vi har byggt upp en välfärd som gjort att folk vågar kräva en lön det går att leva på. Men inte nog med detta! Sedan flyttar de till länder där arbetarskyddet är obefintligt och till och med barn utnyttjas som arbetskraft för att de är ännu billigare och mer lätthanterliga än sina föräldrar. Men de vill fortsätta att sälja sina produkter på den europeiska marknaden. Och detta låter vi dem göra utan att de ens behöver skatta för den enorma vinsten. Vinsten tar de ut i skatteparadis av olika slag.

Givetvis är det dags att vi genom EU börjar ställa motkrav. Vi kan gott kräva att de företag som vill sälja produkter i EU-området skall kunna garantera att varorna tagits fram med hänsyn till människor, djur och miljö. Särskilt viktigt är att arbetarna har en miniminivå av rättigheter i form av lön och arbetarskydd. Barnarbete är den värsta avarten och skall inte tillåtas alls med mindre än att barnen garanteras kort arbetstid, skolgång, umgänge med familjen och en anständig lön.

Om hela den europeiska marknaden stängdes för ruttna, skrupelfria företag då skulle vi börja se resultat! Inget företag skulle ha råd att ta den enorma förlust det skulle innebära att lämnas utanför Europas gigantiska marknad. De skulle illa kvickt vara beredda att anpassa sig. Om vi i Sverige skulle stänga vår gräns för sådana företag skulle det vara av mindre betydelse för företag med stor omsättning (i vissa fall lika stor som vår BNP). Men hela Europa, det är en annan femma!

Lyckas vi få EU att ställa sig bakom fackliga rättigheter på Europeanivå och krav på rättvis handel skulle det innebära ett dramatiskt steg i kampen mot de multinationella företagens rovdrift!

Stockholm den 29 september 2005

Hillevi Larsson (s)